

10. PRENOVITVENI PROCESI - prenovitvene enačbe

1. Naj bo $\{N_t\}_{t \geq 0}$ prenovitveni proces z medprihodnimi časi $\{T_i\}_{i \in \mathbb{N}}$, za katere velja $P(T_i = 0) = 0$. Naj bo $S_n = \sum_{i=1}^n T_i$.

(a) Privzemi, da je S_{N_t+1} integrabilna za vsak $t \geq 0$. Naj bo $A(t) = E(S_{N_t+1})$. Dokaži, da $A(t)$ reši naslednjo prenovitveno enačbo

$$A(t) = E(T_1) + \int_0^t A(t-x)dF(x),$$

kjer je F porazdelitvena funkcija spremenljivke T_1 .

(b) Naj bodo medprihodni časi T_i navzgor omejeni. Dokaži, da je potem S_{N_t+1} integrabilna za vsak $t \geq 0$. S pomočjo prenovitvene enačbe iz (a) dokažite, da je

$$E(S_{N_t+1}) = E(T_1)(1 + M(t)),$$

kjer je $M(t)$ prenovitvena mera procesa N_t .

2. Naj bo $\{N_t\}_{t \geq 0}$ prenovitveni proces in naj bo $v(t) = E((N_t)^2)$.

(a) Dokaži, da je

$$v(t) = M(t) + 2 \int_0^t M(t-s)dM(s).$$

(b) Izračunaj $v(t)$, če je N_t homogen Poissonov proces z intenzivnostjo λ .

3. Naj bo $\{N_t\}_{t \geq 0}$ prenovitveni proces in naj bo

$$W = \inf\{t > s; N_t = N_{t-s}\}$$

čas čakanja na prvo pojavitev intervala dolžine vsaj s , ki ne vsebuje prenovitvenega trenutka.

(a) Dokaži, da za porazdelitveno funkcijo spremenljivke W velja

$$F_W(x) = \begin{cases} 0 & x < s \\ 1 - F(s) + \int_0^s F_W(x-u)dF(u) & x \geq s \end{cases}$$

kjer je F porazdelitvena funkcija medprihodne porazdelitve procesa N_t .

(b) Dokaži, da lahko zvezo iz (a) prepisemo v obliki prenovitvene enačbe

$$F_W(x) = h(x) + \int_0^x F_W(x-u)dG(u),$$

kjer je G naraščajoča, $G(0) = 0$ in $G(x) \leq 1$ za vsak $x > 0$.

(c) Naj bo N_t Poissonov proces z intenzivnostjo λ . Dokaži, da je v tem primeru Laplaceova transformacija spremenljivke W enaka

$$E(e^{\theta W}) = \frac{\lambda - \theta}{\lambda - \theta e^{(\lambda - \theta)s}} \quad \text{za } \theta < \lambda.$$

(d) Izračunaj $E(W)$.